

Wymagania edukacyjne z wiedzy o społeczeństwie dla klasy 8 szkoły podstawowej

Opracowano na podstawie podstawy programowej obowiązującej od roku szkolnego 2024/2025 oraz programu i materiałów do podręcznika Nowej Ery „Dziś i jutro” dla klasy 8.

1. Informacje ogólne

Przedmiot wiedza o społeczeństwie w klasie VIII służy rozwijaniu kompetencji obywatelskich, społecznych i komunikacyjnych ucznia. Cele kształcenia obejmują: wiedzę i rozumienie zjawisk społecznych, wykorzystanie i tworzenie informacji, rozumienie siebie oraz rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów, a także komunikowanie się i współdziałanie.

2. Podział materiału na działy

Dział	Zakres treści	Umiejętności ucznia
I. Życie społeczne	Człowiek w społeczeństwie, potrzeby i role społeczne, grupy społeczne, komunikacja, współpraca, konflikty, rodzina i szkoła.	Uczeń wyjaśnia, że człowiek jest istotą społeczną, rozpoznaje role i normy społeczne, omawia zasady współpracy oraz sposoby rozwiązywania konfliktów.
II. Prawo i prawa człowieka	Godność człowieka, prawa i wolności, prawa dziecka, ochrona praw, odpowiedzialność prawna nieletnich.	Uczeń wskazuje przysługujące mu prawa i obowiązki, rozpoznaje przypadki naruszania praw oraz wyjaśnia, gdzie szukać pomocy.
III. Społeczność lokalna i regionalna	Samorząd terytorialny, gmina, powiat i województwo, budżet, sprawy lokalne, aktywność obywatelska.	Uczeń opisuje zadania samorządu, wskazuje sposoby załatwiania spraw w urzędach i proponuje działania na rzecz społeczności lokalnej.
IV. Wspólnota narodowa i państwowa	Naród, obywatelstwo, patriotyzm, mniejszości narodowe i etniczne, Konstytucja RP, demokracja, organy władzy.	Uczeń wyjaśnia zasady ustroju Rzeczypospolitej Polskiej, omawia kompetencje organów władzy i znaczenie udziału obywateli w wyborach.
V. Sprawy międzynarodowe	Unia Europejska, organizacje międzynarodowe, polityka zagraniczna, problemy współczesnego świata.	Uczeń przedstawia podstawowe cele UE i wybranych organizacji międzynarodowych oraz omawia przykłady współczesnych problemów globalnych.
VI. Media i opinia publiczna	Media, reklama, informacja, dezinformacja, opinia publiczna, sondaże, kultura dyskusji.	Uczeń odróżnia fakty od opinii, krytycznie analizuje przekazy medialne i formułuje własne wypowiedzi na tematy społeczne.

3. Ogólne wymagania edukacyjne

- Uczeń zna i stosuje podstawowe pojęcia z zakresu życia społecznego, prawa, demokracji, samorządu, państwa, mediów i spraw międzynarodowych.
- Uczeń wyszukuje, porządkuje i wykorzystuje informacje dotyczące życia społecznego i publicznego.
- Uczeń rozpoznaje własne prawa i obowiązki oraz rozumie znaczenie godności człowieka i praw człowieka.
- Uczeń potrafi komunikować się, współpracować w grupie, uczestniczyć w dyskusji i uzasadniać własne stanowisko.
- Uczeń wykazuje postawy obywatelskie: odpowiedzialność, szacunek dla innych, tolerancję, troskę o dobro wspólne i gotowość do działania na rzecz społeczności.

4. Kryteria oceniania na poszczególne oceny

Ocena	Kryteria
Dopuszczająca (2)	Uczeń opanował wiadomości i umiejętności konieczne. Z pomocą nauczyciela wyjaśnia podstawowe pojęcia, rozpoznaje najważniejsze instytucje i zjawiska społeczne, wykonuje proste zadania, odczytuje podstawowe informacje z tekstu, tabeli, wykresu lub mapy oraz podejmuje próbę wypowiedzi ustnej lub pisemnej.
Dostateczna (3)	Uczeń opanował wymagania podstawowe. Samodzielnie wyjaśnia najważniejsze pojęcia, podaje przykłady z życia codziennego, opisuje podstawowe zasady funkcjonowania grup społecznych, samorządu, państwa i mediów, korzysta z prostych źródeł informacji oraz formułuje krótkie wypowiedzi.
Dobra (4)	Uczeń opanował wymagania podstawowe i większość ponadpodstawowych. Poprawnie stosuje pojęcia, porównuje zjawiska społeczne i polityczne, wyjaśnia przyczyny i skutki wybranych problemów, analizuje proste materiały źródłowe, uzasadnia swoje stanowisko i aktywnie pracuje na lekcji.
Bardzo dobra (5)	Uczeń opanował pełen zakres wymagań. Sprawnie analizuje informacje, interpretuje wydarzenia społeczne i publiczne, samodzielnie formułuje wnioski, argumentuje swoje opinie, stosuje wiedzę w sytuacjach problemowych, wykazuje się odpowiedzialną postawą obywatelską i wysoką kulturą dyskusji.
Celująca (6)	Uczeń spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz wykazuje szczególne zainteresowanie przedmiotem. Samodzielnie poszerza wiedzę, korzysta z różnorodnych źródeł, inicjuje działania społeczne lub obywatelskie, twórczo rozwiązuje problemy, prezentuje dojrzałe argumenty i potrafi odnieść wiedzę do aktualnych wydarzeń.

5. Szczegółowe wymagania według działów

Dział	Wymagania podstawowe	Wymagania ponadpodstawowe
-------	----------------------	---------------------------

I. Życie społeczne	Uczeń wymienia potrzeby człowieka, role społeczne, normy i przykłady grup społecznych; podaje sposoby rozwiązywania konfliktów.	Uczeń analizuje wpływ socjalizacji, ocenia skutki łamania norm, porównuje style komunikacji i dobiera sposoby rozwiązywania konfliktu do sytuacji.
II. Prawo i prawa człowieka	Uczeń wymienia prawa dziecka i ucznia, zna podstawowe prawa człowieka oraz instytucje wspierające osoby, których prawa są naruszane.	Uczeń wyjaśnia związek godności z prawami człowieka, analizuje przykłady naruszeń praw i wskazuje możliwe działania prawne oraz społeczne.
III. Społeczność lokalna i regionalna	Uczeń wymienia jednostki samorządu terytorialnego, podstawowe zadania gminy, powiatu i województwa oraz przykłady spraw załatwianych w urzędach.	Uczeń wyjaśnia znaczenie samorządności, analizuje lokalne problemy i proponuje działania obywatelskie służące ich rozwiązaniu.
IV. Wspólnota narodowa i państwowa	Uczeń zna pojęcia: naród, obywatelstwo, patriotyzm, konstytucja, demokracja; wymienia najważniejsze organy władzy w Polsce.	Uczeń charakteryzuje zasady ustroju RP, omawia kompetencje organów władzy, wyjaśnia znaczenie wyborów i ocenia postawy obywatelskie.
V. Sprawy międzynarodowe	Uczeń wymienia wybrane organizacje międzynarodowe, zna podstawowe prawa obywatela UE oraz przykłady problemów współczesnego świata.	Uczeń omawia znaczenie współpracy międzynarodowej, analizuje wybrane konflikty i problemy globalne oraz ich konsekwencje.
VI. Media i opinia publiczna	Uczeń wymienia rodzaje mediów, odróżnia informację od opinii, zna pojęcia reklamy, opinii publicznej i sondażu.	Uczeń krytycznie ocenia przekazy medialne, rozpoznaje manipulację i dezinformację, interpretuje wyniki sondaży oraz formułuje argumenty w dyskusji.

6. Dostosowanie wymagań edukacyjnych

- Dostosowania stosuje się zgodnie z opinią lub orzeczeniem poradni psychologiczno-pedagogicznej oraz rozpoznanymi potrzebami ucznia.
- Uczeń może otrzymywać więcej czasu na wykonanie zadań pisemnych, odpowiedź ustną, analizę tekstu źródłowego, wykresu, mapy lub tabeli.
- Nauczyciel może dzielić polecenia na krótsze etapy, sprawdzać ich zrozumienie i stosować prostszy język instrukcji.
- W ocenianiu należy uwzględniać przede wszystkim merytoryczną poprawność wypowiedzi, rozumienie pojęć, umiejętność zastosowania wiedzy i wysiłek ucznia.
- Uczeń może korzystać z notatek, słowniczków pojęć, schematów, map myśli, planów wypowiedzi lub innych pomocy wspierających organizację pracy.

- W przypadku trudności w pisaniu można ograniczyć ilość tekstu do zapisania, umożliwić odpowiedź ustną lub ocenę pracy wykonanej w innej formie.
- W przypadku trudności w koncentracji należy stosować krótsze zadania, jasno określony cel pracy i częstsze informacje zwrotne.
- W przypadku ucznia szczególnie uzdolnionego można poszerzać zakres zadań o projekty, analizę aktualnych wydarzeń, pracę z dodatkowymi źródłami oraz przygotowanie prezentacji.

7. Formy sprawdzania osiągnięć ucznia

- sprawdziany i kartkówki obejmujące wiadomości oraz umiejętności z danego działu;
- odpowiedzi ustne, wypowiedzi pisemne, praca z tekstem źródłowym, mapą, tabelą, wykresem i infografiką;
- praca na lekcji, aktywność, udział w dyskusji, debacie lub projekcie edukacyjnym;
- samodzielne poszukiwanie i prezentowanie informacji;
- postawa ucznia podczas pracy zespołowej: współpraca, odpowiedzialność, kultura wypowiedzi i szacunek dla odmiennych opinii.